

Plymouth, Pa. 29 Lapkričio.

Kiekviena tauta kas metas švencžia sukaktuves visų savo svarbesnių atsitikimų, garsin-gesnių užsitarnavusių vyrų, ir kitokių tautiszkų darbininkų. Pas mus tasai budas vos tik dabar pradeda įsikunyti ir mažą patarimą atranda tarp visūmenės, kurios vienok už negalima kaltinti, nes nū jos buvo slepiami toki tautiszki apvaikszečiojimai, ir jeigu ka-da ir tapo padūti užmanymai, tai tasai balsas likosi balsu pustynėje, nes žmonėms ne-skaitant laikraszečių, nepasie-kė jų szirdžių. O svarbių at-sitikimų mūsų praeitėje yra daugelis, kaip ir vertų pami-nėjimo tautiečių, kurių dar-bai neisznyks kol pasaulė sto-vės. Dėltoigi nors nekuriūs svarbesnius atsitikimus, kaip ir užsipelnusius minavonės vy-rus vertėtu lietuviams neužsi-mirszti ir apvaikszečioti die-nas jų užgimimo arba ir mi-rimo.

Sztai ką lietuviai turėtu ne-uzsimirszti:

Iszleidimą pirmosios lietu-viszkos knygos su vokiszkoms literoms Vilniuje 1533 m.

Iszleidimą pirmos liet. kny-gos su lotyniszkomis lite-roms 1595 m.

Kun. Kristijono Donalai-czio gimimą 1 Sausio 1714 m. — mirimą 18 Vasario 1780 m.

Kun. Antano Drazdausko gimimą 4 Birželio 1763 m. — mirimą 11 Balandžio 1833 m.

Kun. Simono Stanevicziaus (reiktų isztirti kada jis gimė ir mirė).

Simono Daukanto gimimą 28 Spalnio 1793 m.—mirimą 24 Lapkričio 1864 m.

Laurino Ivinsko — gimimą (reiktų isztirti metus)—miri-mą 1883 m. (reik mėnesio dienos).

Vyskupo Motiejaus Valan-cziausko gimimą 17 Vasario 1801 m.—mirimą 17 Gegužio 1875 m.

Kun. Pridrikio Kurszaiczio gimimą 24 Balandžio 1806 m. mirimą 23 Rugsjucio 1884 m.

Jono Juszkevicziaus gimimą 8 Berzelio 1815 m. — mirimą 11 Gegužio 1886 m.

Kun. Antano Juszkevicziaus gimimą 4 Berzelio 1819 m. — mirimą 1 Lapkričio 1880 m.

Nikalojaus Akielaiczio gi-mimą (reik isztirti) — mirimą 21 Rugsėjo 1887 m.

Kun. Mykolo Miezinio gi-mimą (reik isztirti, o ir miri-mo dieną 1887 m.)

Petro Armino gimimą (reik isztirti) — mirimą 18 Kovo 1885 m.

Andriaus J. Viszteliaucko (viską reik isztirti).

Kun. Aleksandro Burbos gimimą 30 Spalio 1856 m. — mirimą 17 Kovo 1898 m.

Užgynimą lietuviszkos spau-dos per maskolių valdžią 1863 m.

Kitus svarbius atsitikimus teiks is zinantiejie pažymėti.

Newark'e, N. J. susitvėrė moterių draugystė po vardu „Grazina“. Draugystės mie-ris pagelba ligoje, apsiszvieti-mas ir szelpimas tautiszkų rei-kaų. — Vyrų sutvėrė teipgi draugyste po vardu Saldziau-sios Szirdies Pono Jezuso.

Pittston'e, Pa. teipgi rengia si moters prie sutvėrimo drau-gystės veikiausiai.

Scrantone moters teipgi ta-riasi prie sutvėrimo draugys-tės.

Isz isztikimos versmės paty-rėme, kad „nabaszninkas“ „Garsas“ nū naujo meto vėl iszeisęs Shenandoah, Pa.

Aukos parodai

Isz Luzerne, Pa.

- Mikas Alyta -50
- Ona Alytienė -50
- Aldona Alyciūtė -25
- Aleksandras Alyta -50
- J. Mockaitis -25
- Ona Mockaitienė -25
- V. Marcinkevicius -20

- K. Kaupinis -25
- J. Brukas -10
- P. Raibikis -10
- Jieva Macevyczienė -10
- Stasys Brusokas -15
- M. Daugėla -10
- V. Aleksonis -10
- P. Marcinionis -10
- M. Pilvelis -5
- Anelė Kazlauckienė -10
- J. Szerksznas -10
- P. Soroka -10
- M. Radziunas -25
- J. Slonkauckas -10
- M. Ramanauckas -5
- V. Valiukevyczius -5
- M. Brusokas -10
- K. Malionis -10
- J. Grūdis -10
- M. Savukynas -10
- M. Paciukonis -10
- A. Vaitulionis -25
- A. Danbauckas -25
- A. Petrauckas -10
- V. Brukas -25
- K. Lieskauckas -10
- P. Levanavyczius -10
- M. Motiejunas -10
- P. Naujalis -10
- J. Dzedolikas -45
- Ipolytas Vabalas -10
- J. Jesevyczius -25
- J. Pecziulis -25
- M. Dzedolikas -25
- Marė Dzedolikienė -50
- P. Aleksandravyczius -25
- Mrs. Alena Ford (airė) -25
- Dr. Szv. Jurgio \$5—
- Isz Thorp, Wis.
- A. Matusevyczius -25
- B. Masalas -10
- A. Griksza -35
- A. Olszevskis, „Lietuvos“ iszleistojas pisiuntė 223,05 Buvo \$647,71
- Labu 884,76
- J. J. Pauksztis.

Isz Lietuvos.

Pajevonyš. (Vilkavisztkio pav. Suv. gub.) „Vienybėje“ jau buvo raszyta apie mūsų vaitą, kuris ant Trilaukio kryžkelio stulpo radęs prili-pintą atsiszaukimą „Broliai ir Sesers“, o negalėdamas nu-lupti, stulpą iszrovė ir nusive-

žė į rasztinyczią, kad atmirki-nus czielą nuimti ir pavieto virszininkui pristatyti. „Vie-nybės“ redakcija praszė jo vardą padūti, ką asz ir padū-du. Musų vaitas, teip kvai-las, yra Jonas Czeszczila isz Klėtkininkų kaimo. Apart to, musų vaitulis žinojo vieną žmogų, kuris apart kitko, isz Prusų parneszdavo ir knygų su laikraszečiais, kurį jis norė-jo iszgabenti ant apsigyveni-mo už Lietuvos rubežių. Tik-ras maskolbernis, tas musų vaitas.

Praėjusį rudenį Kaupiszkių ir Pajevonio valsečiai ant su-eigų nutarė, kad ant vestuvių neprivalo ateiti nekviesti, kas yra labai iszmingingai pada-ryta. Kitados budavo ant vestuvių sujoja ir suvažiūja vyrai isz gana toli, kur paskui susimusza, budavo, pridirba visokių iszkadų ukininkui ir tt. Dabar tokie darbai pra-dės nykti, Pasekmė tų dviejų valsečių sztai kokia buvo: Užupių kaimo Navikauckas vedė Pūdžiuniutę, ir žinoma kėlė dideles vestuves, ir tikė-damasis nekviestų svečių, par-sigabeno žemskį isz Pajevonio sergeti tokius; ir ar tikėsite, žemskis suraszė net 74 vyrus, kurie buvo sujoje ir suvažiave isz Klėtkininkų, Szakių, Bud-viečių ir kitų kaimų, kurie už atsilankymą, budami ne-kviestais, ant vestuvių gavo kalėti valsečiaus rasztinyczioje po 7 dienas. Neis jie dau-giaus ant vestuvių, budami nekviestais.

Priesz Jonines isz Pajevonio bažnyczios pavogė puszką su SS. vertą 300 rublių ir dingo viskas be pėdsako.

Praėjusį metą į Totorkiemų (Visztyczio par.) tapo atsiusti szmekeriai ant mėginimo, ku-riems nieko nesugaunant, jų vyresnybė ketino jų kitur isz-kelti. Szmekeriai to nenorė-dami, davė vienam vaikinui 25 rublius, kad tasai parnesz-tų isz Prusų bent kiek spiruto

ir padėtų į paskirtą vietą, kad jie galėtų ką pagauti ir apsilikti ant vietos. Tam mulkiui išpildžius sžmekerių reikalavimą, tiejie apsiliko ant vietos ir dabar net lietuviszkas knygas su laikraszcziais gauda.

Ties Totorkiemiu praėjusę vasarą vienas vaikinys naktį nuėjęs į Prusų pusę atsigulė pas kugį sziaudų netolymais rubežiaus, pas kurį atėjo du rubežiaus sargai ir atrado aną miegant. Tada jį vedėsi su savim, ir tam vaikinui nenorint eit, pradėjo bjauriai muszti. Paskui pradėjo jį kalbinti, kad dūtų jūdviem po 5 rublius, tai paleisę; vaikinys ir davė. Tada vienas pagavęs visus piningus pabėgo savo keliu, o antrasis reikalavo daugiau ir vedėsi prie rubežiaus per szviežią arimą ir pro durpinyzias, kur abiem įsmukus, vaikinys pabėgo, nors sunkiai sužeistas su durtuvu. Vaikiną ant rytojaus rado Prusų gyventojai pelkėje begulint ir tūjaus nugabeno į Pilupėnus pas daktarą, pas kurį vaikinys pergulėjo 14 dienų. Ant tyrinėjimo atvažiavo landrotas isz Stalupėnų ir visą tą atsitikimą padavė į Berlyną. Po to tūjaus atvažiavo isz Kauno komisija ir viską surasziusi vėl iszvažiavo. Nepoilgo tapo tie sargai ir tas vaikinys szaukti į Kauną ant provos, kur nusudyjo į Siberiją su pinigais pabėgusį ant 4 metų, o antrąjį kurs sužeidė vaikiną, ant 8 metų į Siberiją. Vaikinys gavo nū valdžios 32 rublių kasztų Vilkaviszkyje. Prusų landrotui ir daktarui su liudininkais bus valdžia nzmokėjus teipgi szaunei, nes sargams nevale per rubežių pereiti, o jie dar tokią nelabystę padarė ant žemės svetimos szalies. Valdžios iszmieravo pėdas tų sargų ir vaikino, kurs buvo basas, kas buvo labai žymu ant to naujo arimo.

Praėjusį pavasarį isz Kaupiszkių kardono du rubežiaus

sargai nuėjo į Prusų pusę, Sodėnus, iszsigerti, ir tame tarpe atejo du Prusų žandarai į tą karcziamą, kur musų maskolių užsidegė kraujas ir pradėjo karę su neprieteliais, teip sumuszdami, kad tiejie likosi ant vietos klaksoti. Beinant sargams namon (buvo naktis), jūs sugavo girtus vyresnysis ir nusivarė į kardoną; jiems kiek prasiblaivius, atsiminė, kad bus negerai, surinko savo spēkas, iszlauže szaltosios duris, iszdirbo nugarą savo virszininkams ir iszėjo į Ameriką. Kaip jie muszė Prusų žandarus, tai susirinkusiejie į karcziamą visi žmonės iszbėgiojo. Žandarai griebėsi už revolverių, bet nesuspėjo iki maskolių kumszczia jūs apsvaigino. Tie maskoliai tarnavo jau 4 metus ir buvo susirinkę daug piningų už perleidimą visokių žmonių per rubežių su visokias daiktai. Ant galo savo tarnystos parodė ką jie gal ir iszėjo savo keliu.

Visztytis. Szitas miestelis esti ant pat Prusų rubežiaus, sziauriniame gale Visztyczio ežero, per kurį daugel žmonių pereiną keliaujant Amerikon ar Anglijon ir paskui grįztant. Rubežiaus sargai czion gerai uždirba perleisdami žmones per rubežių. Visztyczio žemskiai apie tai zinodami, pradėjo sergėti ir gaudyti pereinanczius, kas rubežiaus sargams nepatiko, o ir pereinantiems žmonėms, kurie arti rubežiaus gyvena. Vieną kartą atėjus žemskiams teip sergėti, gyventojai uzrodyjo ant jų rubežiaus sargus, kurie žemskius pasigavo, gerai iszperė nugarą ir nuvarė į muitinyzją, apskusdami nabagus kad jie norėjo į Prusus pereiti. Teisinimasis žemskių nieko jiems negelbėjo, nes jiems prie rubežiaus prieiti per 30 žingsnių yra užginta. Sergėti rubežių ne žemskių darbas, bet tam tikrų sargų. *Visztelis.*

Politiszkos žinios.

Amerika. Prezidentas McKinley nusiziurėjęs į Europos valdonus, kurie užgrėbe arba atima silpnesnių szalių, negalinczių atsiginti, žemes ir szalis, pilnintėliai seka paskui ir lygiu budu užgrėbe silpnuczių žemes. Amerikos valdžia tvirtina, kad Kubos ir Pilipinų gyventojai nėra tinkami savimi valdytisi ir kaip tiktai amerikonai nū tų salų pasitrauktų, tai gyventojai vieni antrus iszpjautų. Teip tvirtina Amerikos valdžia. Bet isztikrujų yra kitaip. Amerikos valdžia yra isz kapitalistų arba jų tarnų, ir kapitalistai norėdami sumonopolizūti ant Kubos ir Pilipinų visokią iszdarbystę, kur esti pigi medega, placziai reikalaujama ir darbininkai, kad susilupti sau milijonus ir tąjį daro su pagelba valdžios, kariaunos, ir tvirtina, kad tie gyventojai dar nesubrendę savimi valdytis ir negal likti be amerikoniszkų kapitalistų apiekos. Jie gerai žino, kad priesz tokį jų norą nieks neįstengs pasipriesinti, nesiklausia gyventojų ar jiems toji apieka patinka ir ar jos geidauja. Teip ant Kubos tikėjosi gyventojai, kad amerikonai pasitrauks ir jie susitvers visą savo valdžią, bet kaip matoma, to jie nesulauks, nes kariauna nėra gabenama atgal isz Kubos, o visi didesniejie virszininkai civiliszki kaip ir kariszki yra paskirti amerikonai, ir kubiečiai gali laukti, kada jūs pripazis Amerikos kapitalistai už tinkanczius savimi valdytisi. Greicziausiai tada jie įgys savvaldystę, kaip amerikonai bus viską nualinę. Kad kubiečiai turētu ganėtinai kanūlių, tada viskas būtų kiteip; dabar Amerika daro kas jai patinka.

Kubiečiai prieszinasi rods kaip iszgalėdami. Jie atmetė McKinley'o proklamaciją kviezcianczią kubiecius dalyvauti su Amerika „padėkavonės“

dienoje; sakosi neturį už ką dėkavoti, nes viską amerikonai paglemzė. Atsisakė teipgi ir nū liudėjimo mirus Amerikos vice-prezidentui. Jie reikalauja algų nū savo szalies \$55,000,000 už tarnavimą kariaunoje, ką Amerika norėjo atmokėti su \$3,000,000. Kubiečiai isz despotiszko Ispanijos jungo pakliuvo į Amerikos kapitalistiszką jungą, kurį amerikonai vadina laisve.

Pilipinūse amerikonams teip nesiseka kaip jie užmanę buvo. Pasitraukus didesnei daliai kariaunos į sziaurinę dalį salos Luzon, pilipiniečiai susirinko į pietinę dalį ir užpūlė ant amerikonų miestelyje Imus, per 15 mylių nū Manilos, kur amerikonai turėjo pasitraukti isz muszio su 6 sužeistais. Kiek amerikonų užmuszta, nepadūta; pilipiniečių esą užmuszta 15. Jeigu amerikonai turėjo bėgti, tai suprantama kad jiems buvo karszta, bet prisipažinti pergalėtais negražu, nors galėjo turėti ir didelį nūkritį.

Lukestis pagauti Aguinaldą jau dingo; gen. Lawton besivydama jį neteko pusės savo kareivių, kurie nusilpę likosi kelyje be maisto ir prieziuros ir gijžo atgal. Daugelis arklių nugaiszė. Amerikoniszki kareiviai bent kūmi nusidėję ar matydami amerikonų neteisybes, perėję prie pilipiniečių kariaunos užimdami vietas apicierų, kurie ypatingai sudrutinę pilipiniečių dvasę. Ant salos Panai, sziaurinėje pusėje Iloilo, buvo smarkus muszis kur galą gavo 5 amerikonai o 27 sužeisti tapo; tarp jų 3 apicierai; pilipiniečiai pasitraukė prie Santa Baabara. Nežine ant kiek tos žinios teisingos, buk pasidavę amerikonams prezidentas Pilipinų kongreso, sekretorius ir kasierius. Amerikonai isz to dziaugiasi, kad tūmi pasibaigusi pilipinų valdžia, tiktai reik pagauti Aguinaldą. Ant kiek tos ži-

nios teisingos pamatysim vėliaus. Teip gi pasidavusi amerikoms provincija Zamboanga ant salos Mindanao, kur gyventojai pažadėję amerikoms atidėti ir ginklus. Piliptiečiai išsidalino į mažus pulkelius arba ir sugrižo į savo namus kiti pasikavoję ginklus, kad pagabioje valandoje užpultų pavienius amerikonus.

21 Lapkričio numirė Suv. Valstijų vice-prezidentas, Garrett A. Hobart, nu širdies ligos. Turto paliko tikrai \$8,000,000.

Pietinė Afrika. Anglijos pajiegoms nesisekiant burus apgalėti, nyksta energija ir tarp kitų kareivių, kurie turi su burais kautisi. Anglijos valdžia tūmi tarp mažai svarbos deda ant burų ik dabartinių pergalių ir tikisi, nugabenus ganėtinai kariaunos, paversti į savo valdybas Oranijos bei Transvaaliaus respublikas. Ar įstengs Anglija tą savo užmanymą išpildyti, pamatysime vėliaus. Burai abiejų respublikų mažesniūse pulkūse labiausiai pradėjo veržtisi į pietus, išardydami kelių tiltus ir kur gal geležinkelius, kad tūmi sulaikyti anglus nu atėjimo pagalbon apgultiems miestuose Ladysmith, Colenso ir Estcourt, rytinėje dalyje, ir Kimberley vakarinėje dalyje. Pietinėje dalyje Oranijos burai užtraukė ant kalnų kanūles pas Stormberg, Burghersdorp ir Bethulie, per kur eina du geležinkeliai į Oraniją, kad atėjus anglų pajiegoms, galėtuose vietose jas išnaikinti. Anglai paleido paskalą, buk pas Ladysmith musyje, 16 Lapkričio, 300 burų užmuszė o 500 sugavę, bet patvirtinanczių zinių nėra kaip tikrai 200 užmusztų anglų ir 1000 patekusių į burų rankas. Pagal burų pergales angliszkų pajiegų, visos pietinės Aprikos gyventojai palinko ant burų pusės. Bechuana ir vakarinės

Griqua žemės gyventojai jau prisidėję prie burų; angliszkii gyventojai visai prasikraustę isz tų apielinkių. Capo kolionijose gyventojai ir tikrai laukia burų atėjimo bei iszėjimo isz didesnių miestų angliszkos kariaunos, kur tūjaus pakelsę maisztus. 7000 burų po vadovyste gen. Joubert artinasi prie Pietermaritzburg'o, vyriausio miesto Nataliuje, kur esą tikrai 1000 anglų. Jeigu ezion pasisektu burams užkirsti kelia nu Durban anglų pajiegoms, tai Pietermaritzburg bus tūjaus burų rankose. Anglų gen. Methuen su 3000 kareivių traukė pagalbon apgultiems Kimberley, tai burai pas Belmont, 60 mylių nu Kimberley, skaitliuje 2000 užpūlę anglus, 55 užmuszė, 128 suzeidė, tarp tų 24 apicierus, ir 18 anglų dingo nežine kur. Burai labai moka pataikyti į angliszkus apicierus ir delto visokius vyresnybės zenklus angliszki apicierai numetė, ir dabar burai negal jų atskirti nu paprastų kareivių. 24 Lapkričio teipgi buvo didelis muszis pas Gras Pan, kur burai turėję pasitraukti, palikdami 31 užmusztą ir 40 suzeistų. Anglai savo nukriczio nepadūda apart 3 komentantų užmusztų ir dviejų apicierų suzeistų. Capo kolionijoi 75 gyventojai užpūlę ant anglų magazyno Barkley East ir atėmę 300 Martini szaudyklių su 4000 skrynuczių szuvių ir tūjaus atsiradę 300 vyrų, iszsidalinę tais szaudykles su szuviais nuėjo prie Oranijos burų. Transvaaliaus valdžia apgarsino, kad abiejų valstijų kariszkos pajiegos susideda isz 50,000 vyrų, ir jeigu Anglija savo valdybų gyventojus pakviestų kovot prieš burus, tai tiejie visi pereisę ant burų szalies. Teipgi pagal teisingas zines, nu pradzios karės burai turį savųjų 90 užmusztų ir 200 suzeistų. Pagal anglų nukritį, burų nu-

kritis yra suvis menkas.

Sudane, sziaurinėje Aprikoje buvęs didelis muszis tarp derviszių ir angliszkų pajiegų, kur anglai sumuszė Khalifą ir sugavę 9000 derviszių, skaitant moteris ir vaikus sykiu. Vokietijos laikraszcziai visai netiki į tą paskalą. Muszyje pas Nefissa teipgi anglai pergaleję derviszius, kurių buvę 2,500, isz kurių 400 užmuszti tapę o kitį pabėgę.

Vokietijai su savo gubernatorialais Aprikos kolionijose nesiseka. Ant sziaurinės dalies Kameruno pastatė gubernatorium Dr. Buchką, kuris pardavė Belgijos kapitalistams 80,000 keturkampių kilometrų žemės už 18,000,000 frankų, kas buvo verta 40,000,000 markių. Tai gi tik už treczią dalį vertybės. Pirmesniejie gubernatoriai už savo nedorus darbus Kamerune, tapo nusudyti į kalėjimą, o szitasai iszmintingiaus už pirmūsius pasielgę visai pardūdama szalį.

Maskolija. Vokietijos laikraszcziai pranesza, kad caras paliepęs tiesos ministeriui perkratyti piningų ministerio rokundas, ką patyręs piningų ministeris Witte pasidaręs saugalą. Tai gi bus stoka daugelio milijonų rublių vieszpatystės kasoje. Prie to skandalo esą dalyvais augszti urėdninkai bei kapitalistai. Witte mokėdavęs už pirktus del valdzios daiktus vis dvilinkai, negu pardūtojai reikalavę ir per tai isztusztinęs vieszpatystės kasą.

Azija. Maskoliai traukia savo pajiegas prie angliszkų Indijų Aprikoje. Afganistane užėmė vyriausę vietą Herat, netolymais Persijos rubeziaus, kuri yra raktu kelio į Indijas. Pastiprinimui tų pajiegų isz Odesos iszsiusta esant 10,000 kareivių. Laivynę teipgi siunczia į Persijos pakraszczius bei Indijų. Dabar

geriausias laikas iszverzimo Indijų nu Anglijos, kada toji turi nepasisekimus pietinėje Aprikoje su burais.

Dalis darbu.

St. Louis, Mo. Illinojaus Valstijos kasyklų savininkai turėjo ezion susirinkimą su virszininkais „United Mine Workers“ kame szitie reikalavo, kad nei vieno vagono angliszių nesiųstų į vietas sustraikavusių kalnakasių valstijose Missouri, Kansas ir Arkansas, nes visi kalnakasiai sustraikūsę Illinojaus valstijoi. Kasyklų savininkai atmetė darbininkų reikalavimą ir galima tikėtis didelio straiko.

Huntington, Ark. Straikieriai su dinamitu suardė gyvenimus, kuriūse kompanijos laikė darbininkus skabsus. Bet gyvaszių niekas neprikiszo.

Lowell, Mass. Collinsville Woolen Mills visiems darbininkams tapo pakeltos algos nu 10 iki 15%.

Cleveland, Ohio. Visiems darbininkams ant gelzkelio Wheeling & Lake Erie tapo pakeltos algos ant 10%.

Pawtucket, R. I. Verpėjai medvilnės verpinycziuose, mieste ir apielinkėje, keta reikalauti pakelimo algos ant 10%.

Pittsburg, Pa. Pensylvanijos gelezinkelio vakarinių linijų peczkuriai pareikalavo pakelimo algos, ir jeigu kompanija nepakeltų pagal reikalavimą, tai keta straikūti konduktoriai, breksmonai, darbininkai ir pakų krovėjai.

Chicago, Ill. Dėlei priėmimo prie darbo neunijonistų darbininkų prie statymo gelzkelio ant geležinių rėmų per miestą Northwestern gelzkelio, sustraikavo visi darbininkai.

Nanticoke, Pa. Kompanija susikvietusi skabsų norėjo pradėti dirbti kasyklose, kuriūs straikierių moters ir dukters su lazdomis ir akmenais iszvaikė o bosams į akis raudo-

nųjų pipirų pripylė. Policija sužeidė keletą moterių ir vieną vaiką su revolverio šovu. Szerifas nusiuntė 60 deputies sergėti kompanijos namus. Vyrai užsilaiko ramiai.

Philadelphia, Pa. Aksomó audėjai skaitliuje 1100, pareikalavo pakėlimo algos nū 1 Grūdžio ant 25% visose darbvietėse. Darbdaviai ant 15% jau pakėlė, nes turi didelius apsteliavimus ir straikas butų jiems ant didelės iszkados.

Fall River, Mass. Audimų ir verpimų iszdarbystės draugystė nutarė visiems darbininkams, skaitliuje 28,000, nū 11 Grūdžio pakelti algas ant 5%.

Des Moines, Ia. Christi Coal Co. pakėlė savo kalnakasiam algas po 10 ct. ant tonos. Įki sziol mokėjo po 80 ct. o nū dabar mokės po 90 ct. Kasyklose Gibson moka po \$1,00 nū tonos, nors unijos mokestis paskirta tik 80 ct. Darbininkai visi unijonistai.

Spring Valley, Ill. Kasyklose Morris buvo sustraikavę kalnakasiai reikalaudami pakėlimo algos ir po 14 dienų straiko kompanija iszpildė darbininkų reikalavimą ir visi sugrįžo prie darbo.

McKees Rocks, Pa. Presed Steel Car Co. pradėjo dirbti ir daugel darbininkų priima prie darbo.

Greensburg, Pa. Vietinė stiklų liejinyčia perėjusi į rankas National Glass Co. pradėjo dirbti ir daugelis darbininkų gavo darbą.

Paryžiaus dvase.

Yra poetai visados ramus, linksmi, su linksmu jūku ant veido, nors jie gyvena ne sziuose laikūse, bet kas-zin kur padangėse, arba kur ten Athėnūse laike Periklešo. Ant dvasės jų vieszpatauja visada oras pavasario ir akys jų užtrauktos kas-zin koku geradėjingu, szviesiu ruku. Visa mūsų kovą už dūną, už meilę, už tiesą,

visas iszliejimas kraujo, aszarų, neapikantos tarp žmonių ir tautų—iszsirodo jiems stebuklinga szvente, pilna auksinio jūko ir meiliszku dainų nimfu. Viskas spindi nū saulės, kad ir pavargėlis kaip koks kuningaiksztis neszioja ant savo sulopintos sermėgos auksinį, saulinį žiponą.

Toku poetu yra de Benville—autorius „L'ame de Paris“ (Surinkimas kronikų, kurias poetas talpina laikrasz cziūse).

Kas isztirs versmę, kas pasieks mislį jurės, kas atspės Paryžiaus dvasę?

Ore to Babiliono, to sostapilio svieta iszsilieja idėja, nislis, humoras, daila. Visa philozophija dabartinė, visas pageidimas laimės, karszta meilė teisybės, jūkiantis pagonizmas szių laikų, visa dvasė artistiszka, ismylejusi į kūpuikiausią formą — plaukia czia ant vilnių oro, iszsisklaido ant gatvių, skęsta stebuklingūse perspektivūse ir siluetūse bulvarų, rumų, muzejų, parkų; szvilpia katilūse trukių ir garlaivių, trinki maszinose pabrikų, žeri po ledžigoms arklių; aplaksto teatrus, skamba daėnelėje „Žuliko“, sprusta isz po lapų laikraszėzių, griaudžia ant tribiunų politiszku susirinkimų, blizga krutinėse paminklų; juda ta dvasė, fermentūja, gyvūja, galinga ir visur esanti ir teip geradėjinga, kaip kvepėjimas rozės, kurs ir kuningaiksztaitę ir vergę kartu pasotina. Mislis yra kvapu Paryžiaus. Kiekvienam prieinanti, niekada nevystanti, niekada nemirsztanti, ji apkerėjo visus, pasislėpė į dvasę ir kuną, apėmė smagenis ir nervus. Jeigu moki jausti ir žiurėti, tai gatvė Paryžiaus daro tavę stipriu ir didžiu. Nes Paryzius moka buti gatve: Napoleonas iszsikėlė nū gatvės ir visada klausėsi jos mislies. Yra Paryziuje bažnycios, yra laboratorijos

mokintų, yra kabinetai ministru, yra salionai didžponių, bet pirm visų yra gatvė, yra minė, kuri savo krutinėje apskelbia naują religiją, kuri diktūja savo valią ministrams, kuri laike atjautimo sujungė viename žodyje keliometinį darbą mokintų, kuri nežino salionų bet kuri szoka saulaisvai ant gatvių laike iszkilmingos nakties 14 Liepos — tautiszkos szventės.

Kas sako, kad Prancuzija pūla? Pūla amžinai tekantis szaltinis idejų kurios rods pagautos magnetiszka sriovė aplaksto visą svieta? Pūla niekados negestantis žydinys talentų ir genijų?

Paryzius pūla? Jurės džiusta? Saulė gesta?

Ville auguste, cerveau du monde, orgueil del'homme,

Ruche immortelle des esprits, Phare, allume dans l'ombre, on ont Athenes et Rome,

Astre des nations, Paris! *)

Ne! Už dviejų tukstanczių metų—kaip sako mokinti—jurės Atlantiszkos apsems krasztus Prancuzijos ir praris Paryzių, bet iki tam laikui Paryzius iszbus. „Fluctuat, nec mergitur!“ Tas kas iszsirodo mums nupūlimu, tai yra fermentą vedanczių į atgyjimą; tai yra simptomai pataliogiszki, kurie mums iszsirodo miriu, o kurie yra tik sopuliu gimdymo.—Koks triukszas, koks susimaiszymas balsų, koks kontrastas kolorų, koks vėjas gyvybės, koks pageidimas ateitės, koks chaosas, kokia disharmonija! Ir kas isztirs versmę, kas atsieks mislį oceano, kas atspės Paryžiaus dvasę?

Pupos, pupos! Žirniai, žirniai! Pirkit morkvų! Sztai „Figaro“ pirkit, „Aidą Paryžiaus“, „Tėvynę“, „Pressą“, „Tiesą žmonių“... Ministerija nupūla! Iszvykim prezidentą Respublikos. Pasiuntinių namą sugriaukim! Lai gyvūja generolai! Orleanas! Bona-

*) Leconte de Lisle.

partas! — meiliszki „rendez-vous“. Pauksminiai parkai. Cafe - chantant. Koncertai. Sales szokimui. Buris pagundinanczių moterių. — Akcijos vienos nupūla, kitos pasikelia! Griuvimas! Apgavystė Bankel! Naujas romanas Zolla's, naujas paveikslas Puvis de Chavanno, nauja Afisza Muchos. Tegyvūja daila! Savzudystė isz bado: asztūnios ypotos nusinūdijo. Dūnos, dūnos! Trisdeszimts tukstanczių darbininkų be darbo! Straikas! Szalin su politika! Szalyn su kulkomis! Szalyn su skriaudikais! Tous les bourgeois, on les pendra! Szalyn su armija! Tegyvūja milicija! Meilė, meilė! Kraujas ir ugnis! Jau gantotos supelėjusios civilizacijos! Ateik, Attile! Szalyn su Drefusais! Tegyvūja Teisybė! Tegyvūja Alzacija ir Lotaringija! Tegyvūja Prancuzija! Tegyvūja respublika!... Kas supras tūs szauksmus, kas užtėmys jūse atbalsį vieszpataujančių, kas atspės dvasę Paryžiaus?

Dienoja. Auksiniai spinduliai saulės nedrasiai buczūja boksztus Paryžiaus. Namai iszlenda isz rukūto fofo. Atsiveria begalinės perspektivos gatvių. Girdėti trenksmas geležinių sztangų: prekėjai atidaro savo duris. Dvieszimts tiltų parsimeta par Seną. Paryzius keliasi. Ant gatvių juda mėlinos, baltos ir jūdės bliuzos, blizga cilindrai; skruzdynas žmonių plaukia į pabrikus, krautuves, rasztinycijas. Eina tylėdami ir skubinu žingsniu. Paryzius dirba—ramus, rustus, tylus... Bet tame tylėjime jis klausiasi judėjimo mislies, kuri plaukia ore ir metasi į ateitę...

Pr. Ž.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Scranton, Pa. Nors dar niekados nerasziau į laikrasz czius, vienok nusibodo belau-

kiant, kad kuri iš mūsų moterų ką paraszytų.—Czion noriu kalbėti tiktai apie Scranton'o moteris. — Iš laikraszczių matyti, kad kitur moters turi sutvėrę savo draugystes, bet pas mus dar to nėra, mūsų moterims išveizi pažeminimu moterų draugystė. Apart nesusipratimo paczių mūsų moterų, nori jas dar ilgiaus tame nesupratime laikyti dvasių piemū, kuris užgrasino „pekla“, paklausus vienai mūsų sesėrei rodos apie sutvėrimą moterų draugystės. Pagal mano išmanymą, dvasiszkas piemū turėjo dar paraginti, jeigu moters tik to geidzia jau. Dėlto mielos sesers, nežiurėkim ant tokių stabdytojų, bet darykim kas mums reikalinga ir naudinga yra. Žiurėkim į svetimtauczių moteris, kokias jos turi organizacijas ir ką yra nuveikę dėl žmonių bei savęs. Tankiai mes gūdziamės ant nūbodumo ir neturėdamos kūmi geresniu užsiimti, susiėję pas viena kita veikiame nei szi nei tą, gėda ir prisipažinti prie mūsų veikimo. Argi ne geriaus būtų, kad sutvėrę draugystę skaitytumėm knygas ir laikraszczius ir galėtumėm prisirengti prie pranesimų ant susirinkimų, pasirodyjimų apie visokius daiktus. Teip veikiant niekadoms nebus nūbodus laikas ir jį praleisime su nauja. Vyrai raginkite savo moteris prie sutvėrimo draugystės ir skaitymo rasztų, iš ko patys džiaugsitės. Moters ir merginos teipgi džiaugsitės praregėje, nes dabar, tiesa, nematome kas dedasi aplinkui mus. Net savės nei savo reikalų nepažįstame. Malonėčiau, kad kitą kartą galėčiau jau praneszti, kad ir Scrantone yra moterų draugystė.

Moteriszke.

Shenandoah, Pa. Daugel mūsų broliai praleidžia dolerų bėsiprovodami už visokius

niekus. Kad nors pusę tų pinigų apverstų ant tautos labo, tai užtektų visiems mūsų tautiszkiems reikalams ir da atliktų gana.

Angliskas laikrasztis „Minners Journal“ iszeinantis Pottsville, Pa., iš 13 d. Lapkriczio padūda suraszą kriminaliszku provų, priimtų per „Grand Jury“ už Lapkriczio mėn. skaitliuje 188; kurios turėjo buti perkratytos bėgyje dviejų sanvaiczių.

Czion paminėsių tik žymesnes vietas apgyventas iš didesnės dalies lietuviais: Iš Shenandoah, Pa. 68; iš Mahanoy City 30; iš New Philadelphia 13; viso 111. Šiame skaitliuje lietuviszkų provų atrandame skaitlių szitokį: Shenandoah 41; Mahanoy City 14 ir New Philadelphia 13. Iš trijų vietų lietuviszkų provų matome Pottsvilles sudė 68, bėgyje dviejų sanvaiczių. Provojasi mūsų broliai mėtydami savo kruvinai uždirbtus centus, ir už ką? Klausimas reikalauja iszriszimo, kokios priezastys traukia lietuvis į provas? gal jų reikalai neatbutinai priverstini? Czion su skausmu szirdies reikatsakyti, kad minėtos provos, yra vedamos daugumoje per girtybę ir pesztynes. Iš augszcziaus paminėto skaitliaus 188 provų yra devynes deszimts vieną provą už girtybę ir pesztynes. Matant szitokį didelį skaitlių kriminaliszku provų bėgyje dviejų sanvaiczių, ateina mintis, kad isztikro mūsų broliai yra labai žemai doriszka nupūlę, bet žiurint iš antros szalies, prabėgėsis laikas suteikia mums lūkestį ateitėje, jog dalis lietuvių susipranta ir pameta blogus savo papratimus. Minėtas laikrasztis užbaigdams suraszą provų, ant galo daduria, jog szimet kriminaliszkos provos Skulkino pavieto sude žymiai pasimazino; per visus bėganczius metus atsibuvo pro-

vų 1224, priesz 2100 su deszimtimi 1897 m. Taigi per dvejus metus kriminaliszkos provos pasimazino arti pusės, iš ko matyti kad mūsų broliai pradeda tobulintis, pradeda suprasti, kad pesztynės ir provos lygina žmogų su neprotingu gyvūliu.

K....s.

Nū redakcijos. Nū dabar pasimazįs pesztynės ir galvažudystės apie Szneadorį, nes sudas nusudyjo 7 lietuvis ant pakorimo už nužudymą Jūzo Rutkaucko. Sudas iszradęs kad jie turėję kokią slaptą draugystę.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Jersey City, N. J. Vietinė „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ kūpa laikė susirinkimą 19 Lapkriczio, ant kurio buvo atvykę pasiuntiniai nū T. M. D. kūpų iš Naujorko bei Elizabeth'o.

Pirmiausias apsvarstymas buvo apie susivienijimą Tėvynės Mylėtojų Dr. su „Ukininko“ redakcija, Tilžėje, kas tapo nutarta tų trijų kūpų susivienyti, iš ko bus didėle nauda.

Czion tulios kūpos T. M. D. norės žinoti, dėl kokios priezasties tos trys kūpos teip nutarė, ir kas tasai susivienijimas? Todėl padūsime paaiskinimą kokią vertę turi mūsų nutarimas.

„Vienybės“ 25 num. buvo padūtas užmanymas F. A. Mikolainio, su pritarimu central. sekretoriaus p. Damijonaiczio, kad T. M. D. susidėtu su „Ukininko“ redakcija Tilžėje, ir išz vien iszleistų laikrasztį bei knygeles, ir jas dalintų beturcziams Lietuvoje, kas yra mieriu T. M. D. Susivienijus T. M. D. su „Ukininko“ nereiktų central-komitetui nei liter. komitetui rupintis apie rasztus, nei jų taisyti ir per tai viską suvelinti, kaip dabar

kad yra, esant pinigų o ne esant rasztų. „Ukininko“ redakcija turinti gerus rasztinikus—inteligentus, viską aprūpintų, apdirbtų; ir gavusi tokią materialiszka paszalpą, galėtų iszleisti „Ukininką“ du kartu ant mėnesio ir daug daugiau knygelų, ką gautų kiekvienas sanarys; kitos knygelės ir laikraszcziai galėtų buti pigiai pardūdami knygesziams arba dovanojama mūsų broliams beturcziams tėvynėje, per ką pasiplatintų daugiau lietuviszka dvasė—idėja, „Ukininkas“ kaipi suvienytu visus brolius, tėvynę mylinecius, į vieną burį-kūpą. T. M. D. iszleidusi bent kokią rasztą ar knygelę, padalinusi tarp savo sanarių tokias, atlikusias turi iszdalinti, iszdovoti broliams tėvynėje, o ne laikyti tūs rasztus susikrovus, kaip dabar kad yra.

Šziūm laiku T. M. D. sanarių yra per 500 jau; ateitėje, galim drąsiai sakyti, bus sanarių deszimteriopai arba szimteriopai, iš ko lengvai apsimokės visi kasztai, o sanariai už 60 ct. per metus gaus tiek knygelų, kurias perkant reiktų užmokėti į porą dolerių. Tokiu budu susidėjus su „Ukininko“ T. M. Draugystei, geriausiai būtų atsiekiamas mieris ir pasekmingas, nes eis tikru keliu. Mes be inteligentų, su jeis nesūsidedami, neatsiekime Draugystės mierio, o vien tik per susidėjimą, susivienijimą; vieniems raszant, kitiems iszleidžiant darbas eis sparcziu žingsniu pirmyn ir Tėvynės Mylėtojų Draugystė užaugs sanariūse į tukstanczius. Taigi delei czion iszreiksztų priezasczių nutariam susidėti su „Ukininko“ ant ko „Ukininkas“ mīsljjam, noriai pristos. Kasztai mumis dėl to dalyko nepasidaugins, ir mes nenutariam, kad uždengti visus kasztus iszleidimo „Ukininko“; mes mīsljjam susidėti su „Ukininko“ ant tiek, kiek

galésime materializkai; turėsim daug pinigų, dūsim daug, mažiaus, tai dūsim mažiaus. Mes nusitikime, kad szitą klausimą kitos kūpos gal geriaus iszrisz ir iszaiszkins.

Toliaus ant T.M. D. pirmėdžio perstatome **V i n c a** **D a u k s z j** isz Gilberton, Pa.

Ant galo buvo apsvarstymas apie kun. Miluką, kurį T. Astramskas netik be žinios kūpų, bet ir centr. komiteto padarė garbės sanariu, kas matomą isz raszto p. Damijonaiczio 47 num. „Vienybės“, kur p. Astr. raszo „priėmiau“. Už padovanotas knygas kun. Milukui pasakome aczių, bet „garbės sanarystos“ už tai ne pripažįstame. Garbė pripažįsime už didesnius ir geresnius dėl tautos darbus. Teipgi nutarėm atsiszaukti prieš p. Astr. už apszauėžimą Naujorko ir musų kūpos, buk tajį pasiprieszinimą pakėlė tik pasirasziusieji o ne visa kūpa. Pagal p. Astr. nūmonę turėtu pasiraszyti visa litanija sanarių.

Komitetas.

Plymouth, Pa. T. M. D. kūpa laikė susirinkimą, ant kurio nutarė susidėti su „Ukininku“ per ką pakiltų Draugystė, pasiplatintu labiaus „Ukininkas“ tarp žmonių ir Draugystė neturėtu rupėsczio apie rasztus, o nauda būtų kūmi didžiausia. Teipgi nutarė padėkavoti kun. Milukui už paaukautas knygas, už kurias p. Astramskas neturėjo tiesos patsai vienas, be žinios kūpų, padaryti kun. Miluką garbės sanariu. Teipgi musų kūpa užmano, kad susirinkimai T. M. D. kūpų recziausiai būtų kas 3 mėnesiai: Sausyje, Balandyje, Liepos mėn. ir Spaliulyje. Ant szitų tai susirinkimų sanariai užsimokėtu savo mokestis, apsvarstytu reikalus, kur reikalas balsūtų, isz ko būtų tvarka ir viskas greičiaus atsiliktų; kūpos visos kartu spręsdamos iszreiksztu

savo nūmonę, o ne sektu pasikui kitą pirmutinę, bent kokiam reikale. Gerai kur susirinkimus galima atlikti tankiaus, bet vietomis tas negalima dėl pasidarymo kasztų už svetainę, kas vos reikalinga.

Musų kūpa užmano, kad sanariai turėtu gauti visus rasztus iszleistus T. M. D., užsimokėdami 60 ct., kol rasztų prekė nėra didesnė per 60 ct. pardavojant pavieniams. Kada prekė bus didesnė iszleidžiant daugiaus rasztų, tada sanariai turėtu gauti už pusę prekes, primokant, visus rasztus, kokius norėtu turėti.

Prezidentu skiriam p. M. Bridicką isz Lost Creek, Pa.

Knygininku p. J. Kazakevicių isz Pittston, Pa.

Prie kūpos prisiraszė 3 nauji draugai ir užsimokėjo.

Musų kūpa atsiszaukia į visas kūpas, kad apsvarstytu užmanymą susidėjimo su „Ukininku“ veikiausiai, ir daugumai sutinkant, kad būtų galima nū naujo meto pradėti suvienytą darbą.

Komitetas.

Waterbury, Conn. Matydami isz No. 44 „Vienybės“ pakeltus naujus trukdymus, per New-Yorko bei Jersey City, kūpas, suszaukėm vietinės „T. M. D.“ kūpos susirinkimą 13 d. szio mėnesio, ant kurio turėjom nutarimus szius:

a. Ant patilpusio Nr. 44 „Vienybės“ nū New Yorko kūpos, stacziai užprotėstūjam, kadangi panaszus užpuldynejimai apie „T. M. D.“ reikalus yra tik kenkianti draugystei, ir visi užsivarinėjimai ant p. Astramsko, yra be pamato, ir per daug cariszki iszsitaramai, kaipo: „Reikalai T. M. Dr. nebuvo niekad dar teip isz vėzių iszkrypę kaip dabar kad yra. P. Astramskas, niekeno neiszrinktas prezidentu isz antro karto.“ Meldžiam kūpos N. Y. perziurėti num. „Vienybės“ ir persitikrinti kas buvo raszoma bei

veikiama.

b. Antru kart ant prezidento p. Astramską mus kūpa per 34 num. „Vienybės“ meldė ir balsavo, knygiu teipgi p. Olszinską mes perstatėm, o kad potam nei viena isz kūpų neatsiliepė, tai ką turėjo daryti p. Astr.? ar nelikti iki kitą iszrinkst? Už ką Naujorkiečiai palaikėt mus kūpą? kuri dviguba ant sanarių; kad matėt ką blogo, tai pirmiaus reikėjo atsiliepti, nelaukiant teip ilgai.

c. P. Astramską mus kūpa ir ant toliaus palieka prezidentu, jei tik apsiima but.

d. Kun. A. Miluką negalima priimti už „garbės sanarių“, kadangi jis savo darbais dar ne uszitarnavo ant „garbės sanario“, už padovanotas knygas draugystė privalo isztarti aczių.

e. Knygas iszleistas „T. M. Dr.“ kasztais, nepilnas sanarys tai yra neiszsimokėjęs 60 ct. ant metų negali gauti knygtės; ir tai, jeigu sanarys pristoją prie „T. M. Dr.“, paminkim szį mėnesį, netur tiesos gauti knygos, pirmiaus iszleistos, tik gali gauti po jo įstojimui iszleista.

Kūpos Komitetas:

Prez. *P. B. Ynca.*
Sekret. *M. J. Damijonaitis.*
Kasierius *V. Sageviczia.*

Stovis kasos

„T. M. D.“

Nū senojo kasieriaus J. I. Griesziaus priėmiau \$183,31
Nū Shenandoah, Pa. kūpos 5,95
„Scranton, Pa. „ 5,45
„Plymouth, Pa. „ 2,40
„Damijonaiczio už tula sanarių 2—
Už 100 knygelijų „Keitutis“ 12—
Priėmiau sykiu \$211,11
ISZMOKĖJIMAI.
Paaukauta Lietuvos Kankintiniams \$10—
Už iszkolektavojimą

czekio nū Shenandoah

kūpos —10

Iszmokėta viso \$10,10

Liska kasoje \$201,01

A. Olszevskis.

ATSZAUKIMAS.

No 43 „Vienybėsje Lietuvosų“ patilpo atsakymas „sanariui S. D. T. Dr., Waterbury, Conn.“ isz kurio tiek galima suprastie, kaip ir kad būtų buvus patalpinta visa korespondencija. Todėl, Simono Daukanto Teatraliszka Draugystė, Waterbury, Conn. užtėmijus tą atsakymą nutarė ant savo susirinkimo, tajį atszauktie. Tūm darbu norime parodyt, jog ne tik tai nenorime užgauti gūd. kun. A. Miluką, bet ir, jog tokia korespondencija musų sanario yra pripažinta už netaktiszką. Neñorėtume užgauti nė savo draugą, bet priderystė to reikalauja; todėl atszaukdami tą padavimą, mename, jogiai tas galėjo atsitikti dėliai asabiszkumo, at isz papratimo raszinėjimo į laikraszczius, o gal tame jieszkodamas sav tuszczios garbės, neziurint ant to, kaip kad kitų nekurių raszėjų nekarta budavo, teip ir musų (jau zinomo) sanario polemika sziamė atsitikime esti ne savoje vietoje, tūm labiaus, jogiai toki veikalai priguli prie visos draugystės. Taigi praneszame tiems, kurie buvote atkreipę atyda ant tos korespondencijos, jogiai Simono Daukanto T. Dr. joje neturi jokio dalyvumo, nes jos uždute yra ne užgaut nė viena.

Vardan S. D. T. Dr.

Jonas Žemantauckas.

Atsakymas del

„Susiv. Liet. Amerikoje.“

Draugystė, D. L. K. Gedinino, isz Waterbury, Conn. apturėjusi laiszką nū „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“, per kurį užpraszo, idant

draugystė imtu dalivumą „Susivienijime“. Taigi tasai laiszkas likosi perskaitytas visiems draugams, ant paprasto susirinkimo draugystės 24 d. Rugsėjo 1899 m. ant ko be veik visi draugai norėjo pristoti dalyvauti, bet norėdami dažinoti geriaus „Susivienijimo“ mierius, iszrinko vieną pasiuntinį ir nusiuntė ant „Susiv.“ seimo, buvusio 3-4 ir 5 Spalio mėnesyje 1899 m. ant sales „Concordia“, Waterbury, Conn.

Pasiuntinys nuėjo ant seimo iszpildyti draugystės paliupimą. Kągi girdėjo mūsų pasiuntinys? Ogi sztai: pavėlyjimo neapturėjo dėl pranešimo visų apsvarstymu draugystės, ir iszgirdo tą: „kad draugystė Gedimino nėra Rymo-katalikiszka, bet tik tautiszka, susitvėrusi isz dviejų tikėjimų, galinti prigulėti prie „Susivienijimo“, bet ne gali gauti visų privilegijų ligiai su Rymo-katalikiskomis draugystėmis!“

Isz to aiskiu mumis yra, kad iszvaziavus draugui skirtokėjimo į kitą kokį miestą, o ne rastų ten draugystės lygios (panaszios) tame mieste, turi pasi likt be draugystės, ir vietinė draugystė turi vis rupintis apie savo draugus, bunanczius svetimose vietose, be jokio palengvinimo isz „Susivienijimo“. Tai kam dar prigulėti į „Susivienijimą“ tokiom tautiszkom draugystėm, kad jos turi apdirbti paczius savo reikalus!

Isz to pasirodo aiskiai, kad „Susiv.“ kviecia tokias draugystės vien tik dėl didesnio skaitliaus, ir kad padėtumėm sukrauti didesnę turtą dėl kokio ten rymionies.

Toliaus, kun. Milukas užmanė, kad jeigu katras sąnarys „Susivienijimo“, kalbėtų ką tokį prieszais, Rymo-katalikiszka tikėjimą, bus iszmestas isz „Susivienijimo“.

Czion aiskiai parodo, kad

tautiszkas draugystes, kurios turi laisvas konstitucijas, kuningai stengiasi isznaikinti visai isz tarpo savųjų rymioniszku; nes tokios tautiszkos draugystės trukdo jiems laiką, gadina progą dėl lengvesnio sugrėbimo lietuviszkų turtų ir sudėjimo jų į airiszka ar rymiszka bedugnį kieszenių.

Pasiuntinys apleido sale, ir daugiau negalime žinoti ką jie kalbėjo apie tautiszkas draugystes; žinoma, mumis ir ne reikalas yra žinoti. Bet broliai! eisime pažiūrėti į Jusų laiszka, kuris tapo prisiųstas į Gedimino dr. Tame laiszke ant pirmo puslapio punktelis paženklintas nemeriu 4, eilutėi 6toi raszo sziteip:

„Pas savę, namieje, draugystės kaip nori, teip gali rėdytis ir kokią nori, tokią gali turėti konstitucija: gali jos sau buti draugystėmis pagelbinėmis, moksliskomis, karreiviskomis, ar bažaytinėmis, ar tautiszkomis ar kokioms kitomis, o prigulėdamos prie „Susivienijimo“, priguli kaip draugystės lietuviszkos tautiszkos...“

Czion raszo kaip to butų prigulioziai dėl „Susivienijimo“. Bet broliai! jus tik tautiszka teip raszote, jusų Central-Komitetas visai kiteip elgiasi ir rėdo.—Ne pertraukus skaitymo laiszko raszo:

„Pas savę namieje draugystė gali užsiimti kumi nori o „Susivienijimas“ užsiima vien tautyste ir risza visas draugystes ir visus lietuvius į vienybę ir sutikimą.“

Isz szio raszo pasirodo, kad „Susiv.“ yra tikrai lietuviszkas, susiorganizavęs vien tik tai isz lietuvių, ir nori visus lietuvius sujungti į vieną kūpą — spēką, neskirstyti po vieną. Tas butų labai gerai isz „Susiv.“ pusės, bet per seimą Central-Komitetas visai kitoniszka nūmonė iszguldė. Pagal jų nūmonę, tai galime spręsti, kad „Susiv.“ nėra lie-

tuviszkas — tautiszkas, tik tautiszkas (isz centr.-kom. kalbos) panaszusį kokį ten rymioniszka. Nes yra pasakyta per seimą, kad tautiszkos draugystės, negaus visų lygių privilegijų su Rymo-katalikiskoms dr. Antra: vėl pasakyta, kad „Susivienijimo“ sąnarys negal kalbėti nieko prieszais Rymo-katalikiszka tikėjimą, nes bus iszmestas isz „Susiv.“ Czion tai visai prastai atsizimėjo kun. Milukas. Argi tikėjimas Rymo-katalikiszkas yra teip baisus kad žmogu iszgzadytų? Tikėjimas nėra gyvu daiktu o su žodziu ne užmusz. Kas nori pildyti, te pildo, o kas nenori, tai tesizino; jug kun. Milukas neprivers. Taigi jau tokį sąnary iszmes isz „Susiv.“ ir reik suprast, kad ir visą draugystę gali iszvesti, kurioi toks sąnarys priguli.

Kaip laiszke raszo, konstitucija likosi pertaisyta—tai gerai—bet kuningų svajonės ne pertaisytos nei vieną biskutį (turbut buvo pamirszta). Taigi konstitucija likosi pertaisyta, turėtų but pertaisytu ir Central-komitetas. Pertaisyti ir užtvirtinti, idant daugiau į Central-komitetą nebutų renkami kuningai, nes kuningai nemyli liūsz konstitucijų nei tautiszku draugyszių, kurios tiktai yra liūszos nū Rymo-katalikiszko tikėjimo, ir jie stengiasi kaip galėdami panaikinti tokias draugystes ir konstitucijas tų jų draugyszių. Kuningai isz blaszko mus visus lietuvius, į visas pusės savo neteisybėmis. Mažu dar katras isz kuningų gali pasiklausti kokia neteisybė yra? Sztai broliai! „Susivienijimas“ sako, kad prie jo gali prigulėti buk kokia lietuviszka draugystė, ir tą viską apturės kaip ir visos kitos, nežiurint ant tikėjimo, o kuningas Milukas sako, kad negaus to visko, ką Rymo-katalikiszkos draugystės gauna. Ar gi

tai nėra iszblaszkymu? Kur czion teisybė?! Kaip galime prigulėti į „Susiv.“ kad mes susivieniję o ne galime gauti tų privilegijų ką konstitucijoje yra paraszta, kurią užtvirtino visi sąnariai „Susivienijimo“, bet mum tiktai tas siulo kuningai, kurias jie nori, ir isz savo noro, o ne isz konstitucijo įstatymų apreiksztų.

Waterbury'o Gedimino dr. gal butų ir prisiraszius prie „Susiv.“, bet kaip perklausė pasiuntinio kalbą, ką girdėjo ant seimo, apsvarstė viską, perskaitė laiszka dar kartą ir sulygino nūmonė su Central-komiteto, tai laiszkas yra medum teptas, o Komitetas yra maiszu karczių pipirų. O seimas tai misziny su pipirais, kuris savo kartumu visus apkartina, ir iki kartieje pipirai bus „Susivienijime“, mūsų draugystė neprigulės prie „Susivienijimo“.

Ir pažiūrėkim broliai ką „Susivienijimas“ nuveikė gero, kas link tautiszku reikalų. Iki sziam laikui dar nieko nematyti, nei girdėti, kad ką butų nuveikęs. Pasidėkavojant Szveicarijos universiteto studentams, kurie darbūjasi dėl labo mūsų tėvynės ir tautos, gal ką ir naudos mūsų tėvynainiai esantieje Lietuvoje. „Susivienijimas“ susidėjęs isz teip apszviestų ypatų butų pramiegojęs visą laimę, kuri teip greit prisiartino, ir greit praeis.

„Susivienijimas“ užsiiman-tis tautiszkais reikalais, turētu visada buti pirmutiniu visūse tautiszku reikalūse, ir paragintoju dar kitų savo brolių prie darbo, ar pagellos tėvynės ir tautos, tai „Susivienijimas“ pasirodo paskesniu, net už pavienius lietuvius.

Tai gi broliai, apsvarstykit tą viską patys ir žinokit, kad „Susivienijimas“ negali pasididinti, iki jis nepradės darbū-tis teisingai kas link tautiszku reikalų ir apszvietime mūsų

brolių lietuvių esančių Lietuvoje.

„Susivienijimas“ neturi paisyti ant tokių kuningijos svajonių kas link Rymo-katalikizmo tikėjimo, be turi rūpintis labiausiai apie apszvietimą mūsų tautiečių ir visados stoti pirmyn ir kariauti priešais tamsybę, o ne stovėti užpakalyje, ir dūt valę tiems, kurie stengiasi išnaikinti apszvietą, sutverti tamsybę, idant darbininkai žmonės tarnautų tamsybei ir joje žūtų.

Pagal mūsų nuomonę, tai „Susivienijimas“ yra geras dalykas, bet „Susivienijimo“ rėlas yra labai blogas.

Pasiliekam su gūdonę visa draugyste velijanti viso gero dėl „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.“

Draugystės sekretorius

Jūzas Páskevicius,

Prezidentas

Jonas Zubrickas.

Waterbury, Conn. Lapkr. 4, 1899.

Žymė.

Apsirikimas.

Pakalbintas savo vienuolikių darbininkų kad prisidėčiau su pinigėliu prie išleidimo darbininkizmo laikrasčio „Vilties“, pamislinau kad tai geras darbas būtų raginti savo brolius, kad stotų ant tikrų savo vietų ir kariautų su geriausiu įnagiu prieš kapitalizmą už slopinimą darbininkų kliasos. Kad mes ir neiszkariausim, tai ateinanti gentkartė turės iszkariaut, nes sziteip nepasiliks ant amžių, nes prie daug geresnių iszradimų maszinerijų, daugiau sunkumo ir ilgumo nū darbo turi atsitraukt. Taigi mislyjau, busim kantanti nors pacyiu kariavimu o ateitėje turės mums pripazint garbę už supratimą ir atjautimą vargo skurdžių darbininkų.

Ant pradžios pasirodė keli gražūs straipsniai, apgailistaujanti mus vargingą padėji-

mą po kapitalizmo letena, ir buvo miela; bet toliaus pradėjo nykti ir ant galo mūsų „Viltis“ tiesiog rodyjo mums vėl atidūt savo „balsus“ už demokratų bei republikonų. Tai tau ir darbininkizmas laikrasztis!

Dėlto aš jaučiuosi apsirikięs, kad nežinojau savo brolių darbininkų mislies. Tai-gi aš atsisakau nū tolesnio rėmimo „Vilties“, nes aš esu socialistas ir nenoriu tarnauti nū demokratams nū republikonams, kur nėra jokio skirtumo, nes prie abiejų partijų priguli kapitalistai, muilinant darbininkams akis.

Mikolas Paltanavicia.

BROAD BROOK, CONN.

Naujos knygos.

Tėvynės Mylėtojų Draugystė No 3. Lenkai ir Lietuviai nū 1228 m. iki 1430 m. Paraszė pagal lenkiziskus istorikus Žemkalnis. 1899 Chicago Ill. Spauda „Lietuvos“, 924 33rd. str. Puslapių 64.

P. Žemkalnis szitoje knygelėje parodo aiskiai lenkų nuomonės, kžrie lietuvius laikė ir laiko kaipi už savo vergus, stengiasi net ir sziantien jūs sulenkinti, lenkinę per 500 metų ir vadina lietuvius tautiečius ardytojais Lenkijos ir parsidavusiais maskoliams. Autorius nors trumpai perbėga praeitę susidėjimo su lenkais ir visur aiskiai parodo lenkų intrigas, darytas Lietuvai bei jos valdonams.

Lai szita knygelė randasi kiekvieno, tėvynę mylincio, rankose.

Aidas Lietuvos Darbininkų Gyvenimo. Metai I. No 2 ir 3. Serija II. 1 Birželio 1899 m. Iszleidziamas neprijodizskai. Pusk. 18. in 4to.

„Aido“ turinys susideda isz šių straipsnių: Kas gali mums darbininkams lietuviams suteikti geresnę ateitį? — Tautizskas klausimas, — Apie pa-

rodą lietuviszkų rasztų Paryžiuje 1900 m., — Rusinizska Social-Demokratų Partija, — Atsiszaukimas į Lietuvos darbininkus ir darbininkes 1mą Giegužio 1899 m., — Darbininkų Szventę, — Szių metų Giegužės szventė Vilniuje, — Atsiszaukimas į Anglijos lietuvius darbininkus, — Korespondencijos: Vilnius, Vileika, Kaunas, Liepojus, Ryga, Dvarų darbininkai Kursze, Žandarų kvaitulys, Aresztai.

Mindaugis didysis Lietuvos kuningaizsktis ir karalius. Trumpas apraszymas jo gyvenimo ir darby. Paraszė Mikolaitis. Perspausta isz „Ukininko“ Tilžėje 1899. Pusk. 58.

Szitoje knygutėje yra skyrymai suraszta karaliaus Mindaugio darbai jam vieszpataujant, kur jis dėl gerovės szalies priėmė krikstą, įtaisė vienvaldystę, iszplatino Lietuvos rubežius pergaldamas kaimynus ir pastatė Lietuvą ant lygaus laipsnio su kitomis Europos vieszpatystėmis.

Szita knygelę privalo perskaityti kiekvienas lietuvis.

Visų Metų Gyvenimai Szventųjų. Szeszta Dalis. Vilniuje 1899. (Tilžėje). Pusk. 188.

„Vienybės“ redakcijai gaudamos szios naujos knygos:

„Aidas“ Lietuvos darbininkų -15ct.

Gyvenimai szventųjų, szeszta dalis -65

Isz ko kyla melai ir visokios skriaudos žmonijai -75

Isz visur.

Popiezius buvo pametęs popiezišką ziedą, kuris pastojo perdidelis isz nukudėjimo popieziaus pirsztų. Tarnui atradus tą ziedą ir atneszus popieziui, gavo radybę 15 lirų (\$2,75) ir nū popieziaus padėkavonę szitokią: „Bažyczia dėkavoja tau per mane. Eik, mano sunau, ir gawk už tai atlyginimą“.

Kardinolas Trombetta szventė 10 metines sukaktuves kardinolavimo ir kolė skančius pietus, ant kurių užmiršo pakviesti vyriausį Vatikano užveizdą, dėlko turėjo net isz Romos pasiszalinti.

Žuvėdijai, mieste Eskilstuna, per 15 metų Dr. Pallin iszdarvinėjo sveikatos paliudijimus serganties neiszgydomoms ligomis, kuriems ne po ilgo mirus, jų giminės gavę posmertines dalydavesi su daktaru. Dabar tas iszsireizskė ir daktaras su 30 apsergėtų pateko po sudu. Kompanija tokiu budu tapo prigauta ant daugelio szimtų tukstanczių kronų (kronas 27 centai), nes tokius myrio kandidatus apsergėdavo vis ant didelės sumos.

Potsdame, Vokietijai, tapo pavogti planai naujai iszrastos kanūlės, kuri buvo rengiama Kruppo liejinyccioje nulieti.

Pakrasztyje salos Ushant nuskendo vienas anglizskas laivas, gabenantis kareivius į pietinę Apriką.

1770 metų pas Chesme tapo sumuszta ir nuskandyta visa turkų karizska laivynė bei vienas Maskolijos karizskas laivas. Dabar daleidziant turkizskai valdziai Graikijos nariai iszėmė isz tų laivų už 240,000 markių visokių brangių daiktų isz 55 metrų gilumo.

Pereitą metą Prancuzija kitoms szalims pardavė vyno 19,682,000 stūpų, už 91,327,552 frankų.

Antverpe suluzo tiltas prieplaukoje, kur perkeldavo trukius į kitą pusę upės, kur 35 žmonės prigerė ir apie 50 suzeista tapo.

Portugalijai mieste Oporto, vėl pasirodė maras; 3 žmonės numirė, du apsirgę.

Paveikslai.

Parašė Z e m a i t e .

(Tąsa.)

— Mamyte, pienelio, pienelio!... Magdelė, užkėlusį vartus, pametė tuščią milštuvėlę ir drebančiu balsu tarė:

— Šemukę nebegyva radau... pripampusi, kaip statinė, kuo ne sprogsa...

Jos žodžiai kaip žaibas užgavo visus: Juozapui kirvis iš nagų iškrito, motinai siulas nutrūko, tėvui skiedros pabiro; visi su nusistebėjimu ir išgąsčiu žiūrėjo į Magdelę. Ta, vos ištarusi tuos žodžius apsipylė karštomis ašaromis; Jonelis tik juokdamasis barškino su kvortele po tuščią milštuvėlę...

— O Jezau, Marija, kokio nelaimė! — Sušuko motina, užlaužusi rankas. — Tokia gera karvelė!.. likom dabar be pieno lašelio...

— Kad bučiau rytą patsai neišvares... — pridėjo senutis — tokia buvo smagi, sveika... kas galėjo ir pamislyti?!

Juozapui tokia netikėta nelaimė labai sugildė širdį, o Magdelės ašaros kaip su peiliu jam širdį pervėrė.

— Neverk, širdėle neverk! Davė Dievas nelaimę, duos ir rodą kitą karvelę įgyti; ar gi mes nepaprastą vargą vargti, kokią valandą pasrėbsime ir juodą putrelę; tik neverk, negraudink man širdį — ramino Juozas pačią.

— Su didžiaisiais pusė bėdos, visaip gali pakentėti — atsiliepė motina — bet tas mūsų maziulėlis Jonukėlis kur dings be pienelio?! O tai Dievo prašojimas: nenuėjom nei vienas nuo pat ryto nė paveizėti karvelės!...

— Rinkau paršeliui žolės — teisi nosi Magdė — neturėjau laiko nueiti.

— Nieks čia tavęs dėlto nekaltina, širdėle, nieko nebutų gelbėję, kad butumei ir prisisėdusi sėdėjusi, kad jai sprogtina užėjo.

— Ar nereiktų eiti skurą nuimti?

— Dieve saugok! nereik! — šoko Juozapas — įversiu į duobę suvisu: teip staiga krito, gal kokio nedora arba kimanti liga; tamstos sveikata brangesnė, kaip tos baginės.

— Neverkit, vaikučiai, nesirupinkite — tarė motina — jau aš apmislyjau kaip gelbėtis: baigiu verpalą, gausiu porą rublelių, nueisia pas vaikus, gal gausiu po kelis rublelius pasiskolinti ir nu-

sipirksime karvelę ant Sv. Petro. Ne verk Magdelė, Dievui garbė!..

— Jau apsiskolinome, matušėle, nuo Onos ir nuo Petro rastams pirkti; nebent paršeli verčiaus parduosime, gausime kokią dešimtį — atkutęs jau paršelis.

Senutis, sėdėdamas ant rasto, ranka pasirėmęs žiūrėjo į nuliudusį Juozą, jieskantį lopetos, žiūrėjo į užsiverkusią Magdę ir į užsirupinusią motiną ir dumojo:

— Kokio tų nabagų vaikų širdis?! Pardavė karvelę, pardavė kumelę, dar apsiskolino... vis ant tos triobos... sakė: „tėtušėliams bus šilčiau“... teisybė senoji buvo visai supuvusi... kad butų karvę nepardavę, nė kokios bėdos... ne paskutinė butų nusprogsi... parduos paršeli, o kokio tos nabagės bus širdelė? teip šerė, zolias rove, vargo, meilyjo sau, o dabar kitam reiks atiduoti ir likti be mėsos kąsnelio, jei dar bent kiek gaus?... Berods turiu dar apsigniauzęs tą penkioliką rublių... nė pačiai nesakau... kad teip atiduočiau? Butų čia ant karvės... Nedidelis daiktas įduoti... o kas atiduos? numirus nė mišioms nebus... te prašo nuo svetimo, bent rupjįsis atiduoti... o jei negaus? anie jauni—srėbs ir juodą putrą, o man kaip reiks nuryti?... Et diena po dienos galiu numirti, prasidziugs prasidziugs radę pagrabui, visam kam užteks... kruvina bėda be karvelės, tiesa... tiek buvo karštų reikalų, kiek sykių, vis iškentėjau nedavęs... Tegul! neduosiu nė dabar — pamajo su ranka.

Juozapas išėjo karvės užkasti. Magdelė, pasirinkusi skiedrų, nusineszė pietums pravirti. Motina skubėjo špules lenkti ir kas valanda žvalgė į kilstančius debesius. Jonelis glaudėsi aplink senutį, o jisai vis pasirėmęs, dumojo ir dumojo: atiduoti paskutinius slepiamus grašgalius, ar ne? ant galo pamislyjo: „kaip bus, teip, lauksiu dar pietų, pabandyčiau juodus viralus valgyti“.

Saulėlė stovėjo pačiame dangaus viduryje, kaitino į pat viršugalvį; miškai papilkavo lyg dumais aprukę, šniokštavo tirštu ir šiltu vėju; oras pasidare troškus; visų žolelių lapai išvytę gulėjo ant žemės. Pakraštyje dangaus kas karts rinkosi debesys: tams—juodai margavo, šmotais baisia juodi, šmotais kruvinai rausvi, šmotais šviesiai gelsvi, kitur juodai rudi, — o teip stori ir gilus,

nepermatomi, tarytum iškilusi jūra, vilniuojanti audra juodų vandenių: arba kaip kokie kalnai tamsus juodos žemės, be pasiekimo saulės spindulėlio, be žolės lapelio, be medžio šakelės, be jokio gyvo vabalėlio. Smarkus griaustinis, tarytum sutraukę ir sumaišęs visą jų paviršį, dabar pačius nuogus kalnus stumia pamaži kas kart augščiau, rodos ritina per didžiausius ir kiečiausius akmenis: kits akmuo pritriekštas sunkumu, sprogo — net kibirkštys išlekė — ir vėl rieta, grumėdami toliau per dangų. Kruta, maišosi, kyla augštin ir vėl virsta pakalniui, rodos tuojaus užgrius žemę, bet vis ant vietos, vis toli, vis prisivengia saulės. Griaustinis grumia, bilda, spardosi, rodos teip toli, o kokį trenksmą daro! — net žemė virpa; o saulės niekaip nepabaugina: juo griaustinis debesise šėlsta — juba saulėlė karščiau kaitina; rodos atrėmusi spinduliais, nulaiko audrą atstu nuo savęs.

Juozapas nušilęs, nuvargęs, susikrintęs, atgajaus jieskodamas ar alkį ramindamas, srėbė juodus batvinius po keletą šaukštų ant kiekvieno kąsnio duonos, užsikvempęs ant torielkos, nė akių niekur nepakeldamas; tik kartais su rankove braukė prakaitą varvantį nuo kaktos. Magdelė, pasisodinus ant kelių Jonelį, atlaužusi šmotelį duonos įdavė jam į rankelę, kitą pati pakando ir, vesindama batvinius, siurbstė ir Joneliui tą patį šaukštą prikišo; tas, pasrėbęs, ėmė šalin pliurkšti iš burnelės ir iš šaukšto; metęs duoną į žemę ir pats nusirito nuo motinos kelių. Magdelė taisės pati srėbti, kąsnis duonos atsistojo jai gerklėje, o ašaros ėmė lašėti stačiai į torielką; atsikėlusį nuo stalo išėjo pro duris. Senutis siurbstė batvinius, kramtė duoną, kosėjo, vėl srėbė, kąsnelį duonos įsimerkė į torielką, vėl kosėjo, valgė, kramtė, kaip nesavo dantimis, o batviniai torielkoje nēmaž nenusekė: kiek įsipylė, tiek ir stovėjo. Motina, siurbstydama pirmoji prašneko:

— Griaustinis užia ir užia be perstojojimo, bet vis ten toli, šiaurėje, rodos mums neklius, ant vietos išsilis, bet baugus debesys. P. Jezau, sergėk nuo krušos! Jei matysiu, nekyla ant mūsų, bėgsiu tuojaus pas Vožkienę, nešiuosi verpalą, nešiuosi vilnonę skepetą: zyle pelėda versiuos, o karvelę turim nors (Toliaus bus)

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

PARASĖ
JONAS ŠLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

Iš Sventkalnio juos vokiečiai vienval trukdė, naikino, degino, laupė: žmonės nubėdno ir nupliko. Viena dalis Žiamgalių ištraukė į Ragenę, kiti bėgo į Lietuvą, nudeginę Dobelės pylį. Bet ir Ragenės likimas buvo toks pat nelaimingas: vokiečiai pavertė žiamę į pustynę, žmonės bėgo ar į Lietuvą ar į Sidabrinę, patys Ragenės pylį nudeginę. Bet vokiečiams kelias į Sidabrinę buvo taip-gi paprastas; todėl arti 100,000 Žiamgalių keliavo į Lietuvą, kur 1283 m. jau buvo pasiglobusios atliekos Prūsų tautos. Tik tai maža dalelė pateko namie vokiečiams. Žiamgalių kraštas, aptuštėjęs per 70 metinę vainą, buvo 1290 m. galutinai užveiktas!!

13-tame šimtmetyje buvo išdygęs susivienijimas vokiškų miestų, ypačiai dėl apsigynimo nuo Skandinavų, razbajaujančių ant marių. Hanzėtai ant visuomenės kašto laikė savo karės laivynę. Hamburgas, Lubeka ir Brėmen tapė veikiai vidurkiu Hanzėškojo susivienijimo. 1285 m. prie to susivienijimo pristojė Ryga, Rėvalis, Tėrbata. Ryga buvo tuomet galinga, su išplėta pirklyba, ir žiamėmis turtinga; jos surėdymas buvo pamėgdžiotas pagal Brėmiškąjį; 1226 m. Ryga priėmė net Brėmiškąjį ženklą: muras su atviromis durimis ir su dviem bokštams, tarp jų du raktu su vyskupiniu kryžiumi. Ryga turėjo, laivų pirklybos nerokuojant, kariumenę bei savo karišką laivyną, savistoviai pirklybos sutaikmes darė su susėdais (k. a. su Pilypu, karaliumi Prancuzijos, 1293 m.) ir lėnan davė daugeliui savų ukėšų dvarus, arba pati ėmė į lėną nuo vyskupų Rygos ir Žiamgalijos. Nuo 1270 m. Rygos laivai apkeliaavo mares po savo karuna: baltas kryžius ant juodo dugno. Nors bažnyčios reikaluose Ryga klausė vykupų, bet už tai nuo tojo vis naujas tiesas įgydavo.

Zokonas ir Kuningija, abu gesuodamu nepriegulmės ir savistovumo, vienval kerščiavo. Jau prie vyskupo Nikalajaus (1231-54) tarp zokono bei vyskupo dėlei pasidalinimo Kuršo toks ginčas kilo, juog popėžius turėjo maldyti. O dar pikčiaus buvo prie Alberto II Sauerbėrio, kurs 1255 m. tapė Rygos arkivyskupu. Jis atsizadėjo nuo savo vyresnybės Prusijoje. Bet ir Vidziamyje zokonas tankiai jį skriaudė, ir ir tik galop jo gyvatos vaidai šiek-tiek pasiliovė (1274 m.). Kurše jau zokonas buvo pa-tojęs žiamės ponu po to, kaip 1290 m. Žiamgaliai galutinai pasidavė zokonui, kurs ėmė jų pylį Sidabrinę; vyskupas Oezelio turėjo dalintis savo dalį su zokonu ir pats p-stojė neženklvū. Vasalai Tėrbatos vyskupo buvo vienval gresiami per Rusus, ir tik Rygos arkivyskupas neatsizadėjo viršesnybės ir vis tiekėsi dar atgauti vienvaldystą. Ryga buvo parama polytiškos vyskupo galybės, ir abipusiai tiedvi galybi prisizadėjo apgynimą. Neprieteliai vyskupo buvo podraug neprieteliais miesto. Rygos neapkętinausiu pri-šiu buvo zokonas, kurs palei tikslą velyjo ar nevelyjo Rygėnams mitalą priduoti, o neretai ir pirklybą pa-

mariuose trukdė. 1292 m., nebutyje arkivyskupo Jono II v. Fechten, kilo atviras vaidas tarp zokono bei Rygos miesto. Jau pirm to, 1289 m. Koknėsės pylyje Jonas II buvo laikomas uždarytas per savo vasalus su pagelba zokono, iki nepasirašė ant paduotų jam sąlygų.

Zokonas taip-gi kitokiu keliu ėmėsi kasti duobę arkivyskupui. 1263 m. zokono vytyš Edmund v. Verd tapęs buvo Kuršo vyskupu, ir 1290 m. jis įsteigė kapitulą tik tai iš zokono brostvininkų susidedančią, ir jis pasiėmė ant savo įpėdinių skirti tik tai brostvininkus, ir tai dar užrodytus per Vidziamio landmeisterį. (Įpėdinis Edmundo, vyskupas Burchard, 1309 m. net ant viso amžiaus atidavė vyskupystę zokonui, pasiėmęs sav menką dalį vyskupiškųjų turtų). Ir Tėrbatos vyskupai geruoju gyveno su zokonu laike tojo vaidų su arkivyskupu. Tai-gi čion zokonas užsėjo savišką sėklą, sėklą nesutaukos tarpe pačios kuningijos.

Dabar, kada arkivyskupas dėl gydymo palaužtos kojos išvyko į Flandriją, ordensmeisteris Holtė mokėjo įgyti vietą ano pilnavalninko ir valdytojo vyskupiškų pylių aplinkėse Rygos.

Cion išpuola pasakyti dar keletą žodžių apie patį zokoną. Kur jis buvo pergalingas, ten jis tuojau statė pylis tai dėl apgynimo šalies, tai dėl josios valdymo. Komturu vadinosi apgynėjas ir valdovas tokios pylies, o šalis po jo priežiura bei po jo sudu — komturija. Aplink tokią pylių būdavo įrengtas kaimas, kurs su laiku į miestą išaugdavo ir įgydavo surėdymą pagal paveizdą surėdymo vokiškųjų miestų. Laike karės jis su lėnnikais turėjo statyti vaiską po vada zokono maršolo, ir jo klausyti be jokių išlygų; šiaip mažesnes karės keliones jam valė buvo atlikti. 1290 m. tokių komturijų buvo Vidziamyje: Rygoje, Vendene, Segevolde, Pernavoje, Leal'iuje, Ašeradėje ir Feline; Estijoje: Veissenšteine; Žiamgaliuose: Jelgavoje ir veikiai Dobelėje (Dubelone); Kurše: Kuldigoje bei Klaipėdoje (Mėmel).

Sale komturų randame Vogtus (kaštelionus), kurie menkesnės svarbos pylis gyniojo ir valdė. Komturai ir Vogtai — tai šalies kapitula, su kuria landmeisteris pataravosi svarbiuose dalykuose.

Zokonas maršolas visą rupestį vainos turėjo; landmeisterio nebutyje jis buvo vadovu kariumenės; jis turėjo parupinti ginklus, žirgus, apgulimų prietaisus ir t.t.

Landmeisteris buvo valdymieras šalies, po akimi hochmeisterio; namie jisai buvo valdonas, svetur — jisai buvo vietininku šalies. Jisai suderybas darė su susėdų valstijomis, jis davinėjo įstatymus, piningus mušdino ir t.t., bet su patarime šalies kapitulos, o svarbiuose dalykuose su patvirtinimu hochmeisterio.

Virš viso Zokono, apgaubtas monarchiška galybe stovėjo hochmeisteris, apspiestas zokono kapitula, iš kurios tarpo jis pats buvo renkamas. Iki 1290 m. jo sėdenė buvo Akkon'e, Syrijoje.

„Pažiurint į naminį gyvenimą zokono, reikia apmisltyti, kad vargiai buvo kita kokia valstija, taip luina kožnos doriškos papėdės, kaip šitoji Vidziamiškai Prusiškoji valstija. . . . Tokia valstija p a t r i v o t i negalėjo, nės viskas, kas nedora, pats savę ardo“ (Rutenberg).

Kad po mušio pas Durbę puolė visokie zokono palavykai ir piktadėjai, zokonas įvesdino tulas išlygas, kurios ap-

sunkino įstojimą, k. a. ritteriškas arba bajoriškas gimimas buvo reikalaujamas. Ir rods pirkliai dabar nesmilo listi į zokoną, kaip kad seniaus, o įlindusieji vyčiai rupinosi į savo eiles nepriimti kitų luomų. O kad cėsorius Rudolphas Vo kietijoje razbajaujančius ritterius smarkiai nubaudė, daugybės jų pludo į vokiškąjį zokoną, į Prusus ir į Vidžiamį, kur jie galėjo toliaus razbajauti prieš pagonus. 1325 m. hochmeisteris Verneris iš Orseln įstatė, kad brostvininkai be keturių skydų turį tiktai pravarde vadintiesi be pridėčko Her arba Von, ir turėjo pilnus ploščius dėvėti, ir galėjo užimti tiktai žiamiausius urėdus, k. a. kellermeisteriauti ir t.t. Cion atmaina nedidelė: ažuot maišytų iš visų stonų razbaininkų dabar į zokoną patekdavo tiktai ritteriškieji razbaininkai, kurie visatinai buvo nožmus, vien tiktai švelnesni dėl moterių.

Nelaimingieji t e n g y m i a i, pastoję baudžiauninkais, pasiliauja buvę žmonėmis, užmiegti polytikiškai. Zokonas buvo savininkas viso Kuršo ir jo visų gyventojų, pagal

nuo jų valdonų. Apart tų buvo tarp tengymių užsilikęs nors nedidelis skaitlius valnų žmonių, tai buvo rods tokie, kurie už savo nuopelnus akyse vokiečių, t. y. už pardavimą savo sągentainių, valnysta apdovanoti pasiliko. Tie valnieji visatinai vainose 16-to amžiaus pragaišo, kiti susimaišė su baudžiauninkais burais; tiktai Kurše, netoli Kuldigos, užsilikę yra septyni kaimai tokių valnų žmonių iki šiai dienai, kurie savę latviškais kunais ar net latviškais karaliais vadina. Jie buvo valni nuo pagalvių, baudživių, o net turėjo savą suolyjimą ar sudyjimą; bet jie likosi neapšvietais, ir nėkuomi prieš kitus Latvius neatsizenkino libu; nežiurint į tai, jie tiktai savitarpe ženybavosi, ir gal iš dalies todėl jų giminė išsigimė.

Tolesnės nuo pylių žiamės, padalintos į didesnius ar mažesnius dvarus, tapė vokiečiams (žinoma ritteriškos luomos) į lėną duotos, kurie turėjo stoti į kariumenę, nešti naštą kariškos blėdies, iš nelaisvės iš-įpirkti; o burai jų dvaro buvo pilniugai pavesti jų galybei, turėjo jų klausyti ir mokėti čjžę

Vez — Auzė (Kursze.)

tiesą ar netiesą germanišką (pagal kurią gyventojai visų užimtų žiamių stojasi turtu užgrėbėjų), ir pagal dovanojimus popėzių bei cėsorių, paskiausiai Pridrikio II. Burai, išgyvendami plotą žiamės, aplinkėse pylių po akimi komturo, mokėjo dešimtinę bei čyžę zokonui, ėjo į baudživią ir į kariumenę pagal paliepiamą komturo ar vogt'o. Burai-gi tuomet dalinosi į pilnaukius (Hakenmann) ir pus-ukių (Eiufotling); anie dvaran statė panedėliui raitą berną, o šitie — pėkščią. Bernai, samdomi ukininkų, šaltiniuose yra šaukiami Lostreiber'iais. Apart tų buvo dar vergai (Drellen), laikomi daigto vietoje, suiminiai vainose, tai svetur nupirkti žmonės bei jų ainiai. Tųjų buta daug, taip kad 1323 m. sądoroje su Gediminu reikalauta išdavimo vergų, pabėgusių iš Vidžiamio

bei dešimtinę. Pirmieji gyvenimai vokiečių buvo rengiami palei pylių budą, bet 14-tame amžyje arti miestų bei pylių jau buvo priimnesni ir vigadesni, o 15-tame amžyje aplink dvarus jau tiesiasi prudai bei sodnai. Tokie dvarai ėjo tėvonin nuo tėvo ant sunaus, o pristokus vaikų, grįžo zokonui dėl naujo lėnan išdavimo.

Vyskupų skryčiuose rėdas buvo toks pats, kaip po valdzia zokono. Vyskupas čion buvo vyriausiuoju lėnikų ponū ir turėjo savus Vogtus bei Kamarinius (Kaemmerer), kurie valdė pylis ir skrytis ir skaitė įplaukiančius pinigūs. Toks pavidalas Kuršo išsilaike iki 1562 m.

Su Žiamgaliais zokonas sragiausiai apsiėjo, kuriems galutinai pasidavus 1290 m. nekurių giminės, kaip aua Na (Toliaus bus.)

Pajieszkėjimai.

Pajieszkau savo draugo Petro Jezukevicziaus isz kaimo Marcinkonių, valsčiaus Variesnos, pavieto Trakų, gubernijos Vilniaus. Kas isz tautiecių apie jį žinotų, arba jis pats, teiksis suteikti mą žinę ant szio adreso:

Vladas Meszkinis
7 Franklin str.
Nashua, N. H.

Juokai.

— Jonai, laikas tau apsi-vesti, o tu visai nežiurai į merginas.

— Kad nedrįstu.

— Trumpai tai geriausiai. Asz savo mislį apreiszkiu savo pacziai trijųse žodžiuse ir viskas buvo gerai.

— Tai visai kas kita. Tevas apreiszkia tą mano motinai, o asz turu tai daryti visai svetimai merginai....

Lietuviu užeiga.

Geriausie užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaipo tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigų į visas dalis sviesto. Pardūdu Laivakortes ant visų linijų. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

P. CH. SABAS

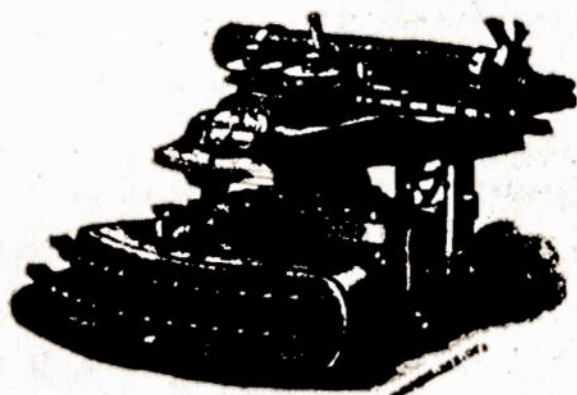

Geriausia užeiga dėl visų, o ir Degtinė, Vynas, Alus ir Cigarai yra pirmos kliasos, taipogi ir Bilerdą puikų laikau dėl praleidimo linksmiau laiką.

PARDŪDU LAIVAKORTES ant visokių kelių mariomis ko nū pigiausei. Siuncziu pinigų į visas dalis sviesto. Norintis kad jo pinigai siuncziami į tėvynę neprapultų ir kū greicziausei nueitu, tegul kreipsi po tokiu adresu:

P. Ch. Sabas
301 W. Centre street
SHENANDOAH, PA.

GERAS UŽDARBYS.

Pajieszkome gerų lietuvių, kurie turi norą ir reikauti kas yra labai apsimokamu la. ktu. Reikalaujame kiekviename mieste Agent. Mes pardūdame siuvimo masinas, drėkavojimo gromatų Maszinas ir Plunksnas padu-zkoms. Plunksnų pras nusiųsime kiekvienam, kuris prisius už 10 ct. markių po 2c. Teipgi kas noripriimti mūsų agenturą, tegul prisiuozia marķę už 2 ct., o gaus ats. kynną. Kas norētu nusipirkti gerą Masziną siuvimui, tegul prisiuozia \$1.00 tai prisiuozime freitu; toji Maszina kasztūja \$25.00, kur likusius \$20 užmokėsime ant freito ir Maszina bus Jusų. Raszyti galima lietuviszškai Adresas:

J. F. RICHARD, Mdse Co
62 Gouverneur str. **NEW YORK, CITY.**

NAUDOKITES.
ISZ PUIKIAUSIOS ant sviesto popieros dėl gromatų ratzymo su puikiausiomis kvietzoms, apskaity- mais ir pavincziavėnėms parsidūda- po neiszpasakytai nūzemintą pre- kę. Kas prisius 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiau- sių ant visos pasaulės popierių su konvertais; kas prisius \$1.00 gaus tuzinus. Kasztus prisiuozimo mes apmokame
Perkupeziam, agentams ir ped- lioriams dūdamo didelį pelną. Ant- pareikalavimo isz nucziamie į vi- sas dalis Amerikos
Uzsisteliūdami į ožieras ir pri- siusdami ant jų pinigų visada uždėkite szitoki adresą.
W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS.

ADRESAI
CENTRALISZKŲ VIRSZINKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DRAUGYSTĖS.
Prezidentas—J. Astromskis
P. O. Box 200, Minersville, Pa.
Kasierius—A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill.
Sekretorius—M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn.

HOTELIS arba geriausia užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dasi- znoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarėlių skanų užirukyti, atėikite pas:

Antaną Kalinaucką
13 N. Hancock st. **WILKES-BARRE,**

W. SŁOMINSKA,
679 Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.
Mano Dirbtuve tapo Apdowanota
DWIEMS MEDALIAIS
ant Kosciuszkos Parodos už rupestringą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreikszti guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais įgijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wisą padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone
W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

Hotelis
Miko Grigaravicziaus
Ant Ulyezios Maple No 136 ir 138 Mt Carmel, Pa.
Uzlaikau geriausius gėrymus, užkandį, Cigarus, ir kožnam reikale dūdu giazą rodą.

AGENTAS
aszkuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū ugnies
GEO. GWILLIAM, agentas.
MAIN Str. Plymouth Pa.

PUIKIŲ CZEVEERYKŲ dėl merginų, vyrų ir moterių. Taipgi didžiausiam iszsirinkime korsetų ir vasarinių jekių visokio didumo ir skyriaus, prieszais pacztą pas:
Darius Yeager & Co.
No 120 West Main str., PLYMOUTH, PA.

VYRAI BIZNIERIAI visi pas **CHMIELIAUCKĄ** Užsidejas WHOLESALE krautu- vę: Arielką, Vyno, Cigarų, ir Alaus pardūdu Baczkomis ir Bonkutėmis ir užtikrinu kaip Shenandoriecius taip ir aplinkinius, jogei asz pardūdu kur-kas pigiau negu kiti ir nelygi- nai geresnį gėrymą.
Neužmirszkit Broliai jei kam bus reikalas. Krautu vę mano atrasit po 231 E. Centre str.
Shenandoah, Pa.

AMERICAN LAND COMPANY isz Chicago, kurios czionais apgarsi- nimas esti, daugelis žmonių yra jau apziurėję tais vietas ir persitikrinę kaipo galima įgyti puikią FARMĄ ir namus pietūse tiktai už \$55.
Laikie praėjusių metų daugelis szei- mynų apsigyveno Pietvakariūse Mis- souri ir visi yra užganėdintais ir kvieczia pas save visus savo pažista- mus.
Oras Pietvakariūse Missouri kur toji žemė esti neiszpasakomai geras dėl sveikatos. Oras czystas lygiai kaip ir vandū; serganti Malaria, Dis- pepsia ir Reumatizmu czionais pas- sveiksta, isz ko aiszku, kad toji vieta yra labai naudinga.
Mes esame iszleidę puikią knygą apie tają žemę ir užprasiant kiek- vienam prisiuoziam ir jeigu skaity- tojai norētu permaintyti savo butį, matys isz knygos aiszkius faktus apie tais vietas. Perziurėjimas tų vietų per mūsų skaitytojus be abejo- nės pertikrins ir užganėdins kad apsigyvenimas tenais bus labai ap- simokamas.
Geriaus jus negalite norėti, kaip perskaiczius szį apgarsinimą užpra- szyti prisiusi tają knygą. Adresas:
American Land Company,
Suite 714, 59 Dearborn str
CHICAGO, ILL.